

Týždeň 4 – 5 - 6

A) Dátové modely, schémy a inštalácie, integrita dát - 1

B) Návrh relačných databáz a ER diagramy

C) Vytvorenie databáz, tabuliek a integrita dát - 2

A) Dátové modely, schémy a inštalácie, integrita dát - 1

- 1) Dátové modely
- 2) Schémy, inštalácie a stav databázy
- 3) Princípy/pravidlá relačných databáz
- 4) Integrita dát a obmedzenia - 1

B) Návrh relačných databáz a ER diagramy

- 1) ER diagramy
- 2) Vzťahy
- 3) Slabé entity
- 4) Rozhodovania pri modelovaní

C) Vytvorenie databáz, tabuliek a integrita dát – 2

- 1) Integrita dát - 2
 - a) Narušenie a zabezpečenie integrity dát
 - b) Obmedzenia
- 2) Primárny a sekundárny kľúč - PK a FK, UNIQUE
Vytvorenie a odstránenie PK a FK, NOT NULL
 - a) V rámci definície tabuľky
 - b) pomocou ALTER TABLE
 - bez CONSTRAINT => generované meno
 - pomocou CONSTRAINT s menom
 - c) UNIQUE
 - d) Kompozitný kľúč
 - e) DEFAULT hodnota
- 3) CHECK constraint, trigger
- 4) Spätná kontrola pri ALTER TABLE
- 5) ... ADD / DROP COLUMN
- 6) Zistenie obmedzení programovo
- 7) ENUM obmedzenie
- 8) UPDATE a DELETE
- 9) CREATE TABLE ... SELECT / LIKE
- 10) Indexy

Sémantika – význam; Valid – platný;

Integrita – celistvosť a Konzistentnosť – dôslednosť bez protirečení, anomálií;

A) Dátové modely, schémy a inštalácie, princípy relačných DB, integrita dát - 1

- 1) Dátové modely
- 2) Schémy, inštalácie a stav databázy
- 3) Princípy/pravidlá relačných databáz
- 4) Integrita dát a obmedzenia - 1

1) Dátové modely

Dátový model

- Je popis **štruktúry** dát, ich **typov, vzťahov a ohraničení** poskytnutím definície a formátu dát
- poskytuje nutné nástroje na dosiahnutie dátovej **abstrakcie** – ako sa symboly a koncepty vzťahujú k reálnemu svetu, skrývajú štruktúru a parametre fyzickej pamäte
- väčšina dátových modelov obsahuje aj množinu základných **operácií** pre špecifikáciu dopytov a aktualizáciu databázy.

Konceptuálne, logické a fyzické dátové modely sú **fázy návrhu** úspešnej databázovej aplikácie, využívajú rôzne stupne abstrakcie. Konceptuálne a logické dátové modely využívajú pojmy ako entita, atribút a vzťah:

- **entita** reprezentuje **koncept** alebo (všeobecný) objekt z reálneho sveta, ako napríklad zamestnanec alebo projekt, ktorý je opísaný v databáze; rozlišujú sa tu tri pojmy, ktoré treba vždy jasne definovať (pozri nižšie): entita, entitný typ a inštancia entity
- **atribút** reprezentuje vlastnosť, ktorá bližšie popisuje entitu, ako napríklad meno zamestnanca alebo jeho mzda
- **vzťah** medzi dvomi alebo viacerými entitami reprezentuje asociáciu medzi dvomi alebo viacerými entitami, ako napríklad vzťah zamestnanca k projektu, na ktorom zamestnanec pracuje
- **doména** – kombinácia typu a ohraničenia, ktoré definuje množinu možných hodnôt atribútu.
-
- **Konceptuálny DM** – je séria tvrdení o povahe DB (napr. organizácie), ktorých **význam** je opísaný názvami entít a ich vzťahmi, ktoré sú založené na požiadavkách a analýze. Mali by byť **nezávislé** (ER, UML) od konkrétnej technológie manažmentu dát.

- **Logický DM** – obohacuje konceptuálny DM o informácie o **doméne** a **dátových štruktúrach** (relational, object, XML, graph). Zahŕňa atribúty pre všetky entity, primárne a cudzie **kľúče**. Na tomto stupni sa robí **normalizácia**.
- **Fyzický DM** – obsahuje všetky tabuľkové štruktúry, vrátane názvov stĺpcov, ich dátových typov a ohraničení. Môžeme ho považovať za **mapovanie** logického DM na databázový model daného DBMS (Database Management System).

	konceptuálny	logický	fyzický
Názvy entít	✓	✓	
Vzťahy medzi entitami	✓	✓	
Atribúty		✓	
Normalizácia		✓	
Primárne kľúče		✓	✓
Cudzie kľúče		✓	✓
Názvy tabuliek		✓	✓
Názvy stĺpcov			✓
Dátové typy stĺpcov			✓

Dátový model je:

1. Reprezentácia, popis dát – štruktúra Např. relačný model – tabuľky, alebo pološtruktúrované modely – stromy, XML	DDL
2. Ohraničenia	
3. Operácie nad dátami	DML

2) Schémy, inštancie a stav databázy

V každom dátovom modeli je dôležité rozlišovať medzi

- **popisom** databázy a
- databázou **samotnou**.

Popis databázy sa realizuje **databázovou schémou** a obsahuje **schémy tabuliek (entít)**, ktoré sa špecifikujú počas návrhu databázy a neočakáva sa, že by sa mali často meniť.

Zobrazenie schémy sa nazýva **diagram schémy** (buď DB alebo entity).

Dáta, ktoré sú v databáze v danom momente, sa nazývajú **stav databázy** alebo **inštancia schémy** (resp. **entity**).

Pripomíname, že namiesto dvojice **entita a inštancia entity** sa niekedy používa dvojica **entitný typ a entita**.

DBMS má uložené popisy konštrukcií schém a ohraničenia ako **metadáta**. **DBMS** je čiastočne **zodpovedný** za to, aby každý stav databázy bol **platný stav** – teda taký stav, v ktorom je dodržaná štruktúra a **ohraničenia** špecifikované v schéme.

Relačný model

Základná **konštrukcia** reprezentácie dát v relačnom modeli je **relačná schéma**:

$R(a_1:D_1, \dots, a_n:D_n)$:

- **názov relácie R**
- **názvy atribútov a_j**
- **domény atribútov D_i**

Relačná schéma korešponduje s entitou.

Inštancie schémy:

- **relácia, ako množina n-tíc (DB teória)**
- **tabuľka so stĺpcami a riadkami (SQL)**

3) Princípy/pravidlá relačných databáz

Codd definoval dvanásť princípov pre relačné databázy:

„1. Informácie sú logicky prezentované v **tabuľkách**.

2. Údaje musia byť logicky prístupné podľa: tabuľky, primárneho kľúča a stĺpca.

3. S **nulovými** hodnotami sa musí narábať jednotne ako s „chýbajúcimi informáciami“, nie ako s prázdnyimi reťazcami, medzerami alebo nulami.

4. **Metadáta** musia byť v databáze uložené rovnako ako bežné údaje.

5. Jeden **jazyk** musí byť schopný definovať: údaje, zobrazenia, obmedzenia integrity, autorizáciu, transakcie a manipuláciu s údajmi.

6. Pohľady musia zobrazovať aktualizácie ich základných tabuliek a naopak.

7. Jedna **operácia** musí byť schopná načítať, vložiť, aktualizovať alebo vymazať údaje.

8. Dávkové a konečné operácie sú logicky oddelené od fyzického ukladania a prístupových metód.

9. Dávkové a konečné operácie môžu zmeniť databázovú schému bez toho, aby ste ju museli znovu vytvárať.

10. Obmedzenia **integrity** musia byť dostupné a uložené v metadátach RDB, nie v aplikačnom programe.

11. Jazyk manipulácie s údajmi v relačnom systéme by sa nemal starať o to, kde alebo ako sú fyzické údaje **distribované**, a nemal by vyžadovať zmenu, ak sú fyzické údaje centralizované alebo distribuované.

12. Akékoľvek spracovanie riadkov vykonané v systéme musí vyhovovať rovnakým pravidlám integrity a obmedzen, ako operácie spracovania súborov.”

4) Integrita dát a obmedzenia - 1

Integrita dát sa vzťahuje na **platnosť** dát, teda či sú dáta v databáze **korektné** v súlade s definovanými obmedzeniami a logicky **konzistentné** bez protirečení. Databáza by mala obsahovať iba **platné** hodnoty (prípustné, správne – **valid**, accurate, correct). Napríklad, ak stĺpec môže obsahovať iba kladné celé čísla, hodnota -1 nie je povolená.

Kontrola platnosti dát zahŕňa: kontrolu typu dát, rozsahu dát, logickú konzistenciu (dátum2 >= dátum1).

Integrita dát je jeden z najdôležitejších aspektov návrhu databázy.

Tri typy integrity sú:

- integrita entít (horizontálna),
- integrita domén (vertikálna) a
- referenčná integrita (krížová).

Integrita entít a referenčná integrita tvoria dve zásadné pravidlá pre relačný model.

3 príklady založené na 2 tabuľkách *Osoba* a *Projekt*, ktoré porušujú

- entity/horizontálne (vkladanie riadku do tabuľky *Osoba* už existujúce idO)
- domény/vertikálne (aktualizácia hodnoty *Cena* v tabuľke *Projekt*)
- referenčnosť/krížovú integritu (vymazanie potrebného riadku v tabuľke *Osoba*)

Obmedzenia integrity dát

- sú pravidlá pre dáta, ktoré zodpovedajú požiadavkám
- predstavujú sémantickú správnosť.

Teda obmedzenia integrity dát sú podmienky, ktoré by dáta definované v relačnej schéme mali spĺňať – databáza môže obsahovať iba takéto dáta.

- Na zabezpečovanie troch typov integrity dát sa používajú rôzne **obmedzenia**:

- **integrita entít (riadok)** - primárny kľúč alebo unikátne **obmedzenie** (UNIQUE) *zabezpečujú*, že databáza je bez duplicity dát a neobsahuje žiadne ekvivalentné riadky
 - **NOT NULL obmedzenie** - stĺpce označené ako NOT NULL nemajú obsahovať hodnoty NULL
- **integrita domén (stĺpec)** - **obmedzenie** domény *zabezpečuje* platnosť a logickosť dát v stĺpcoch [varchar(n), int vs decimal]
- **referenčná integrita (vzťah)** - **obmedzenie** cudzím kľúčom *zabezpečuje* spoľahlivosť a platnosť vzťahov v databáze. Vzťah medzi primárnym kľúčom základnej tabuľky a cudzím kľúčom inej tabuľky musí byť zachovaný – napríklad, primárny kľúč, na ktorý sa cudzí kľúč odkazuje, nemôže byť zmazaný
 - **kardinálne obmedzenie** entít vo vzťahu definuje, koľko inštancií jednej entity súvisí s inštranciami inej entity. Vyjadruje **existenciu** jedného typu entity v relácii k druhému typu, tzn. prípustné **maximum** (1,...N) počtu entít vo vzťahu.
Nech A,B sú dve entity. Tri základné vzťahy sú:
 - 1:1 – inštancia entity A je viazaná na najviac jednu inštanciu entity B a naopak
 - 1:N - inštancia entity typu A môže byť viazaná na viac ako jednu inštancia entity typu B, ale nie naopak
 - M:N - viac inštancií entity A môže byť viazaných na jednu inštanciu entity B a naopak, viac inštancií entity B môžu byť viazaných na jednu inštanciu entity A
 - **účastnícke obmedzenie** entity vo vzťahu vyjadruje **nutnosť** jedného typu entity v relácii a existenciu druhého typu, tzn. možného **minima** (0,1) počtu entít vo vzťahu
 - 0 indikuje neúplnú účasť (môžeme mať niekoľko entít, ktoré sa nepodieľajú na vzťahu)
 - 1 indikuje úplnú účasť (každá entita sa musí podieľať na vzťahu)

Reláčné databázové **aplikácie** na pozadí sa opierajú o RDB a v prezentačnej vrstve o OOP jazyk (C#, Java). Na preklopenie priepasti medzi RDB and OOP je možné používať rôzne riešenia, ako ORDB, ORM alebo SP (písané v jazuku ako Microsoft .NET for SQL Server, Java for Oracle). Ch.J. Date navrhuje iné riešenie, valid D (data language specification), ktorý má vlastnosti odlišné od RDB.

B) Návrh relačných databáz a ER diagramy

1) ER diagramy

2) Vzťahy

3) Slabé entity

4) Rozhodovania pri modelovaní

a) Reverse engineering in MySQL

c) VZŤAH 1:1

d) VZŤAH m:n

5) Príklad

1) ER diagramy

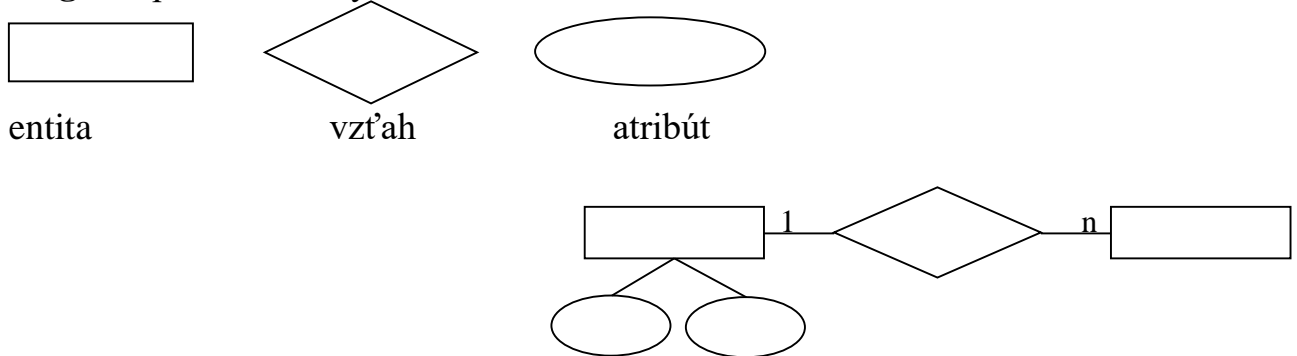
Entitno-relačné diagramy (ER - Entity Relation)

Prvým krokom pri návrhu RDB je získanie požiadaviek, potom nasleduje modelovanie

- získať požiadavky
- analyzovať úlohu
 - identifikovať entity
 - identifikovať vzťahy a určiť, či sú typu 1:1, 1:n alebo m:n.
 - určiť domény a atribúty pre entity a vzťahy
 - určiť primárne kľúče pre množinu entít
- načrtnúť ERD (entity-relationship diagram)
- kontrolovať, či ERD zodpovedá požiadavkám úlohy
(- transformácia ERD do databázového modelu pomocou DBMS)

Entita/entytný typ je vecný/všeobecný objekt, osoba, miesto alebo udalosť (ich množina), ktorú je možné jednoznačne identifikovať v rámci úlohy.

ER model interpretuje DB/úlohu ako množinu entít a vzťahy medzi nimi. **ER diagram** používa znaky

Pojmy

Entita (Typ entity) je množina atribútov, určujúcich objekt.

Arita je počet atribútov

Kľúč (kľúčový atribút) je súčasťou jedinec. ident.

Vzťah - binárny

- rekurzívny
- ternárny
- viacnásobný

Dva typy obmedzení vzťahu: kardinalita a účasť/členstvo.

2) Vzťahy

Pri modelovaní relačných DB dôležitú úlohu zohráva početnostná charakterizácia vzťahu, ktorá vyjadruje, že jednému riadku tabuľky koľko partnerských riadkov inej tabuľky zodpovedá. V ER diagramoch **početnosť** môžeme popísať kardinalitou a účasťou. Kardinalita vyjadruje maximálny počet partnerských inštancií a účasť minimálny. **Kardinalita** sa zadáva hodnotami 1, n a účasť hodnotami 0, 1. Preto početnostná charakterizácia vzťahu pri ER modelovaní je hrubá. Pripomíname, že presnejšie vyjadrenie početnosti môžeme dosiahnuť napr. v menej rozšírenom Object Role Modeling pomocou frekvencie a v SQL pomocou CONSTRAINT.

Tri základné typy vzťahov sú založené na kardinalite/počte

- **vzťah 1:1** – hovoríme, že medzi dvomi entitami je vzťah 1:1, ak **inštancie** jednej entity (jednému riadku tabuľky) zodpovedá jedna partnerská inštancia druhej entity (jeden riadok druhej tabuľky) v oboch smeroch. Príkladom je vzťah Osoba – Občiansky preukaz: jedna osoba má (maximálne) jeden OP a jeden OP patrí (práve) jednej osobe. Ďalší príklad je napr. Letenka – Sedadlo.
- **vzťah 1:n** - hovoríme, že medzi dvomi entitami je vzťah 1:n, ak inštancie jednej entity zodpovedá viac inštancií druhej entity, ale v druhom smere inštancie druhej entity zodpovedá jedna inštancia prvej entity. Príklad Matka – Dieťa pozri nižšie.
- **vzťah m:n** – v oboch smeroch ide o vzťah 1:n. Príkladom je Učiteľ – Predmet: jeden učiteľ môže učiť viac predmetov, daný predmet môže byť zabezpečený viacerými učiteľmi.

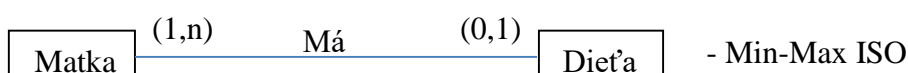
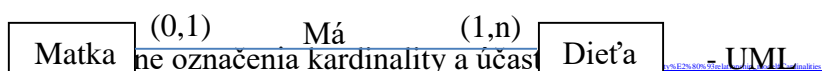
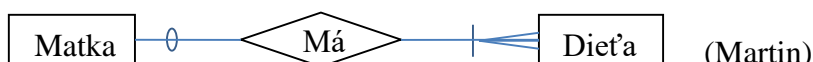
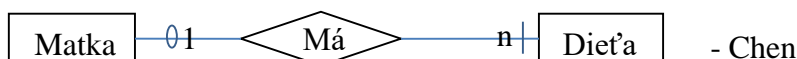
Daný *kardinálny typ* môžeme upresniť **účasťou**, ktorá má hodnotu **1** ak účasť je **nutná**. Žiaľ grafické diagramy kardinalitu a účasť neoznačujú jednotne. Vzťah Matka – Dieťa typu 1:n

ilustrujeme dvomi tabuľkami a štyrmi rôznymi ale ekvivalentnými diagramami, ktoré kardinalitu upresňujú pomocou účasti. Všimnime si, že prvá matka má dve deti a matka tretieho dieťaťa v evidencii je neznáma.

Matka		
idM	Meno	...
1		
2		
...		

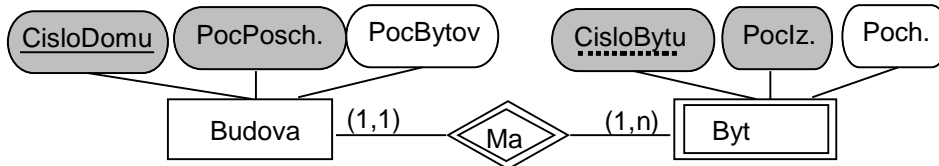
Dieťa			
idD	Meno	idM	...
1		1	
2		2	
3		null	
4		1	
...			

3) Slabé entity

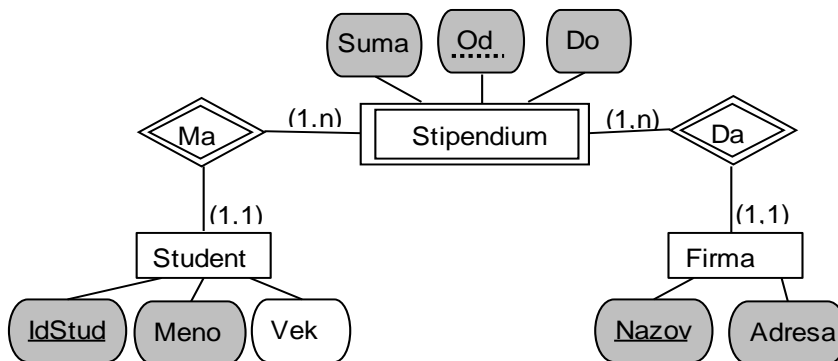
Slabá entita nemôže byť jednoznačne identifikovaná vlastnými atribútmi – potrebuje k tomu aj primárny kľúč rodiča, základnej entity.

Budovy môžu mať byty s rovnakými atribútmi a s rovnakými číslami bytu. Preto jednoznačná identifikácia bytu nie je možná bez toho, aby sme ju nespojili s budovou. Budova je základná entita s jedinečným identifikátorom CisloDomu. Byt je slabá entita, nemá vlastný jedinečný identifikátor.

Byty môžu mať rovnaké čísla v rôznych budovách - teda CisloBytu neidentifikuje Byt jednoznačne.

Štipendium má dvoch identifikujúcich rodičov.

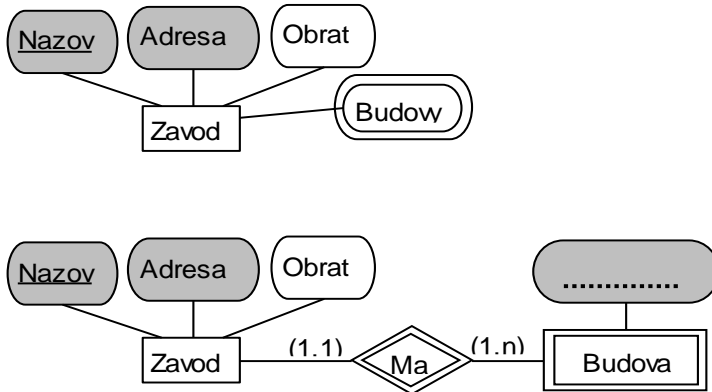

Poznámka:

V databáze Poliklinika tabuľka NAVSTEVA by mohla byť definovaná ako slabá entita s primárnym kľúčom trojice (minuta, idL, idP).

4) Rozhodovania pri modelovaní

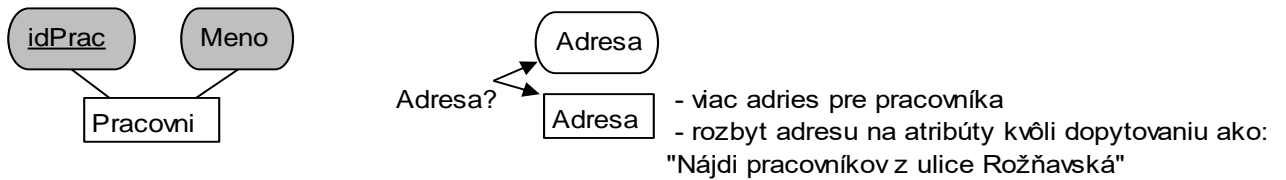
1) Náhrada (resolution) viachodnotových atribútov

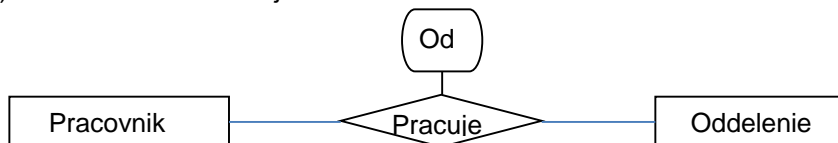
2) Náhrada vzťahu typu m:n

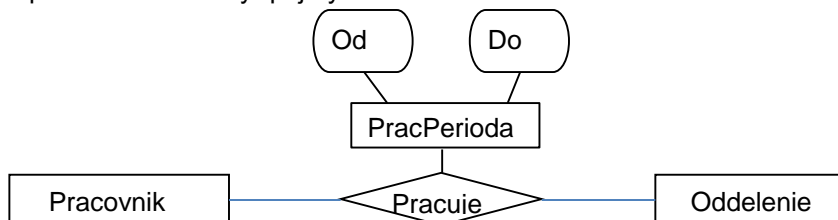
3) Môže sa stať, že sa má rozhodnúť, ako treba vlastnosť modelovať: ako atribút alebo ako entita

4) Atribút vzťahu – v ER je to dovolené

Ak pracovník môže byť prijatý viackrát:

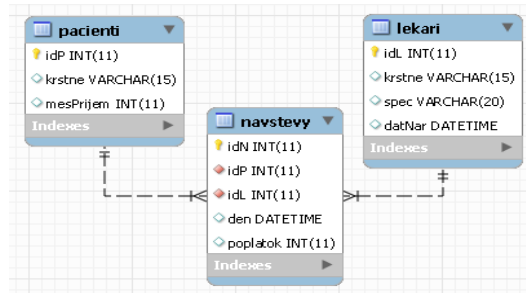
a) Reverse engineering in MySQL

Model/ERD from DB

Generovanie ERD:

Database ⇒ Reverse Engineer ⇒ Next ⇒ psw ⇒ Next ⇒ Poliklinika

⇒ Next ⇒ Next ⇒ Execute ⇒ Next ⇒ Finish

ER Diagram Polikliniky

Voľba označenia vzťahu:

Model ⇒ Relationship Notation ⇒ Crow's Foot / UML

b) VZŤAH 1:1

Tabuľky Osoba a ObcianskyPreukaz

Vytvorte vzťah 1-1 pre Osoba a ObcianskyPreukaz

```
DROP Database IF EXISTS Osoba_OP;  
CREATE Database IF NOT EXISTS Osoba_OP;  
USE Osoba_OP;  
#drop table op;  
#drop table osoba;
```

```
create table osoba(  
    idOs int not null primary key,  
    meno varchar(20),  
    rokNarodenia int  
);
```

```

create table OP(
    idOP int not null primary key,
    cisloOP int,
    idOs int not null, -- 
    CONSTRAINT c1 FOREIGN KEY (idOs) REFERENCES Osoba (idOs)
);
insert osoba values(1,'F', 1993), (2,'P',1987), (3,'K',1976);
insert OP values(1,45,1), (2,46,3), (3,47,2);

```

Tabuľka OP nemôže obsahovať dva riadky s rovnakou hodnotou pre idOS:

-- insert OP values(4,48,2); -- Chyba sa nehlasí - Osoba 2 nemože mať 2 OP

```
select * from op;
```

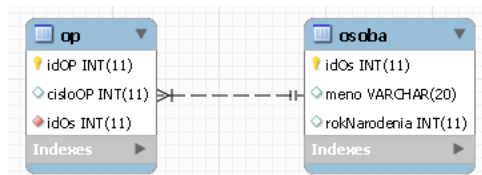
```
-- SHOW CREATE TABLE OP;
```

```
-- =>
```

```

#CREATE TABLE `op` (
# `idOP` int(11) NOT NULL,
# `cisloOP` int(11) DEFAULT NULL,
# `idOs` int(11) NOT NULL,
# PRIMARY KEY (`idOP`),
# UNIQUE KEY `idOs` (`idOs`),
# CONSTRAINT `c1` FOREIGN KEY (`idOs`) REFERENCES `osoba` (`idOs`)
#) ENGINE=InnoDB DEFAULT CHARSET=utf8

```


Žiaľ, v MySQL ERD zatiaľ nevykresľuje správne vzťah 1:1.

c) VZŤAH m:n

Tabuľky Student a Predmet a ich prepojovacia tabuľka

Vytvorte vzťah m-n pre Student a Predmet

```

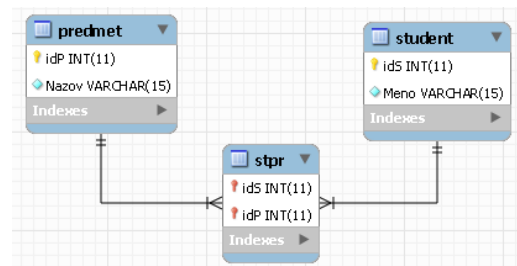
DROP Database IF EXISTS Student_Predmet;
CREATE Database IF NOT EXISTS Student_Predmet;
USE Student_Predmet;

```

```

#drop table StPr;
#drop table Predmet;
#drop table Student;
CREATE TABLE Student (
    idS int NOT NULL,
    Meno varchar(15) NOT NULL,
    PRIMARY KEY (idS)
);

```



```

CREATE TABLE Predmet (
    idP int NOT NULL,
    Nazov varchar(15) NOT NULL,
    # idS int NOT NULL,
    PRIMARY KEY (idP)
    # CONSTRAINT cc FOREIGN KEY (idS) REFERENCES Student (idS)
);

```

```

CREATE TABLE StPr (
    idS int NOT NULL,
    idP int NOT NULL,
    CONSTRAINT c1 FOREIGN KEY (idS) REFERENCES Student (idS),
    CONSTRAINT c2 FOREIGN KEY (idP) REFERENCES Predmet (idP),
    PRIMARY KEY (idS, idP)
);

```

```

insert Student Values(1,'Fero'), (2,'Jano'), (3,'Stevo');
insert Predmet Values(11,'DBS'), (12,'C#'), (13,'PAZ');
-- insert StPr Values(1,11), (1,12), (2,11), (2,11); -- ERROR vdaka PK (idS, idP)
insert StPr Values(1,11), (1,12), (2,11);
select * from StPr;

```

15 Best Database Design Tools

<https://www.guru99.com/free-database-diagram-design-tools.html>

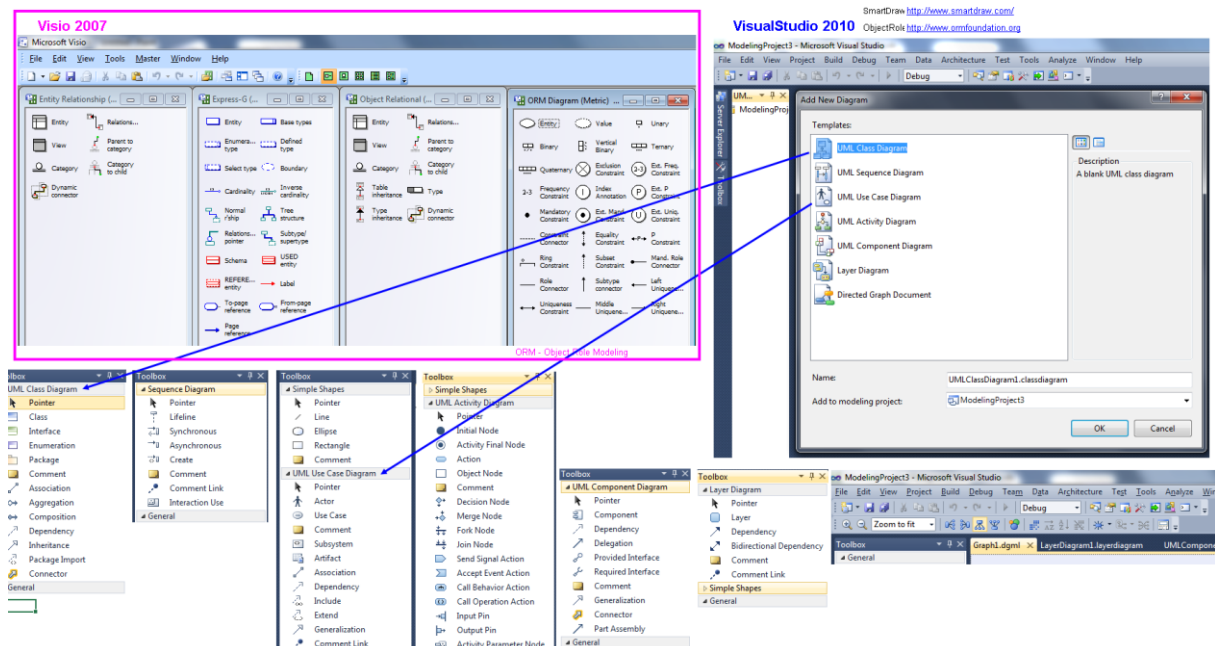
<https://vertabelo.com/>

Barry Williams, Data Modeling by Example: Volume One (Two,Three)

<https://www.studocu.com/in/document/visvesvaraya-technological-university/computer-organization/data-modeling-by-example-vol-1/13388183>

Zial, <http://www.databaseanswers.org> uz nie je pristupny.

MS Visio, MS Visual Studio

Niektoré systémy na kreslenie diagramov

Príklad. Fotolab

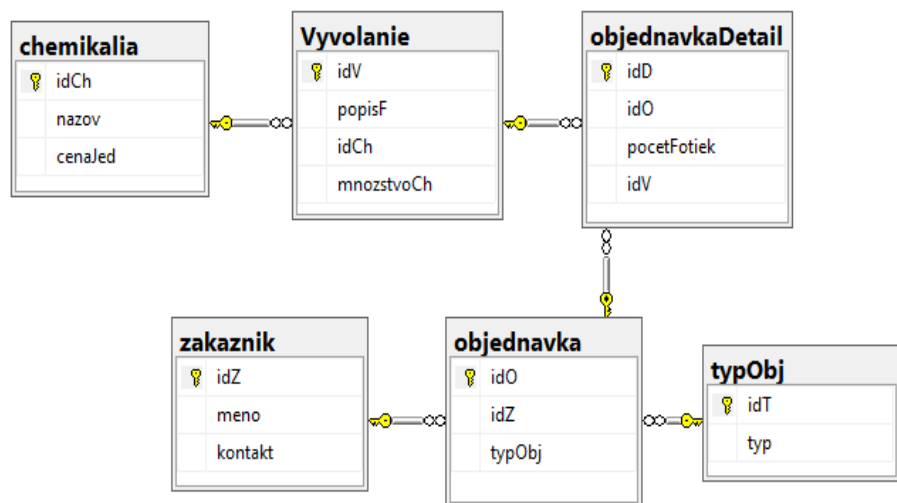
- Zákazník môže poslať alebo priniesť do FotoLabu filmy (**typ objednávky**).

- Zamestnanec prevezme ich - na objednávke určí (na základe *skutočného typu* filmu) aj **typ vyvolania**, čo znamená použitie konkrétnej chemikálie s konkrétnym množstvom.

a) Najprv predpokladáme, že zákazník naraz môže objednať vyvolanie viac filmov, ktoré sú ale *jedného typu*.

1 Zakaznik 2 TypObjednavky 3 Chemikalia
4 Objednavka 5 Vyvolanie
[6 ObjednavkaDetail]

(TypFilmu, TypVyvolania, ...)

drop database

```
if exists Fotolab;
create database Fotolab;
use Fotolab;
create table zakaznik (
    idZ      int primary key,
    meno     varchar(20),
    kontakt  varchar(20)
);
create table typObj(
    idT      int primary key,
    typ      varchar(20)
);
create table chemikalia (
    idCh     int primary key,
    nazov    varchar(20),
    cenaJed  real
);
create table Vyvolanie (
    idV      int primary key,
    popisF   varchar(20),
    idCh     int,
    foreign key (idCh) references chemikalia(idCh),
```

```

-- CONSTRAINT c1 FOREIGN KEY (idCh) REFERENCES
chemikalia(idCh),
mnozstvoCh int
);
create table objednavka (
    idO          int primary key,
    idZ          int,
    foreign key (idZ) references zakaznik(idZ),
    typObj      int,
    foreign key (typObj) references typObj(idT)
);
create table objednavkaDetail (
    idD          int primary key,
    idO          int,
    foreign key (idO) references objednavka(idO),
    pocetFotiek int,
    idV          int,
    foreign key (idV) references Vyvolanie(idV)
);

```

DÚ.

b) Predpokladajme, že filmy nemusia byť jedného typu.

Riešenie?

c) Vložte šesť objednávok do databázy. Kvôli cudzím kľúčom naplňajte tabuľky v poradí, ako sú deklarované.

C) Vytvorenie databáz, tabuliek a integrita dát - 2

1) Integrita dát - 2

- a) Narušenie a zabezpečenie integrity dát
- b) Obmedzenia

2) Primárny a sekundárny kľúč - PK a FK, UNIQUE

Vytvorenie a odstránenie PK a FK, NOT NULL

- a) v rámci definície tabuľky
- b) pomocou ALTER TABLE
 - bez CONSTRAINT => generovane meno
 - pomocou CONSTRAINT s menom
- c) UNIQUE
- d) Kompozitný kľúč
- e) DEFAULT hodnota

3) CHECK constraint, triggery

4) Spätná kontrola pri ALTER TABLE

5) ... ADD / DROP COLUMN

6) Zistenie obmedzení programovo

7) ENUM obmedzenie

8) UPDATE a DELETE

9) CREATE TABLE ... SELECT / LIKE

10) Indexy

1) Integrita dát - 2

a) Narušenie a zabezpečenie integrity dát

Integrita (celistvosť, úplnosť a neporušenosť) dát je platnosť (validity) dát. Integrita dát sa zabezpečuje pomocou **obmedzení**. Modelovanie DB je v podstate modelovanie obmedzení na integritu, veď pravidlá reálneho sveta a princípov relačnej teórie transformujeme na DB model ako obmedzenia na integritu dát.

Príčiny porušenia integrity dát: <ul style="list-style-type: none">- ľudská nepozornosť pri zadávaní údajov- chyba počas prenosu dát cez sieť- softvérové chyby- hardvérová porucha- infekcia vírusmi- prírodná pohroma.	Najdôležitejšie kroky prevencie straty dát: <ul style="list-style-type: none">- systematické zálohovanie DB- bezpečnostné opatrenia na všetkých úrovniach- vhodné rozhranie s reštrikciami pre zadávanie dát- integrita dát.
--	--

Okrem troch základných typov

- **integrita entít** (jedinečnosť) => **entíta** - relačná schéma; predmet/objekt/riadok

Entita, ako abstrakcia modelovanej časti sveta pri navrhovaní databáz, je vec, inštancia ktorej je schopná nezávislej existencie a ktorá môže byť jednoznačne identifikovaná. Konkrétna tabuľka je inštancie entity (relačnej schémy). Pripomíname, že namiesto entity a jej inštancie sa používajú aj definície entitný typ a entita.

- doménová integrita (typ)
- referenčná integrita (cudzí kľúč)

je možné zaviesť aj iné **typy** integrity dát, ako:

- používateľom definovaná integrita <http://msdn.microsoft.com/en-us/library/aa933058.aspx>

b) Integrita dát a obmedzenia

Integrita entít definuje jedinečné riadky v rámci danej tabuľky pomocou

- id stĺpca, obmedzení `UNIQUE` alebo `PRIMARY KEY` a `auto_increment`

Doménová integrita znamená zabezpečenie platných hodnôt v danom stĺpci pomocou

- dátových typov a
- rozsahu hodnôt s použitím
 - definícií `NOT NULL` a `DEFAULT`
 - `CHECK` a `FOREIGN KEY` obmedzení

Referenčná integrita

- znamená referenciu iba na existujúce hodnoty a kaskádovitú zmenu (konzistentnosť) v referenciách v prípade zmeny hodnoty kľúča
- zabezpečuje prepojenosť tabuliek (ich vzťah) pomocou
 - `FOREIGN` a `PRIMARY` kľúčov
 - `FOREIGN` a `UNIQUE` kľúčov

Obmedzenia (Constraints)

	Int.entít	Doménova int.	Ref.int.
PRIMARY KEY	✓		✓
FOREIGN KEY		✓	✓
UNIQUE	✓		✓
CHECK		✓	
DEFAULT		✓	
NOT NULL		✓	

2) Primárny a sekundárny kľúč - PK a FK, UNIQUE

Primárny kľúč

- zabezpečuje jedinečnosť riadkov
- každá tabuľka iba 1 PK
- PK sa skladá z jednej alebo viac stĺpcov

Cudzí kľúč

- každá tabuľka môže mať viac FK
- FK sa skladá z jednej alebo viac stĺpcov

Poznámky:

- každá tabuľka by mala mať jeden/alebo viac kľúčov
- kľúč nie je lokalitou dát/riadkov (LetSem: B-strom = level nodes \cup leaf nodes;
node (uzol): page/stránka 8 kb;
leaf nodes: data pages => data rows;
level nodes: index pages => index rows)
- namiesto “nasledujúceho” a “predchádzajúceho riadku” by sme mali používať “ďalšieho”. Treba rozlíšiť *fyzikálne* a *logické* (miesto).
- nie jednotlivé riadky, ale celé množiny riadkov vkladajme do, mažme z a zmeňme (update) v tabuľky/e.

Vytvorenie a odstránenie PK a FK, NOT NULL

a) V rámci definície tabuľky

b) pomocou ALTER TABLE

- bez CONSTRAINT => generovane meno
- pomocou CONSTRAINT s menom

c) UNIQUE

d) Kompozitný kľúč

e) DEFAULT hodnote

a-b) PK v rámci definície tabuľky alebo v ALTER TABLE

Síce sa dá vytvoriť meno pre **CONSTRAINT**, ale to pri hlásení chyby s PK sa nezobrazí. Pri PK `not null` nie je nutné.

```
use dbmaz;
drop table if exists T;
CREATE TABLE T(id int, x int);
#CREATE TABLE T(id int not null Primary key, x int);
#CREATE TABLE T(id int Primary key, x int);
#CREATE TABLE T(id int, x int, CONSTRAINT PKid Primary key (id));
ALTER TABLE T ADD CONSTRAINT PKid Primary key (id);
#ALTER TABLE T ADD Primary key (id);
insert T values(0,10), (1,11); -- OK, no error pri PK
#insert T values(1,12);      -- zapricinuje error pri PK
select * from T;
```

PK kľúč nemusí mať typ int:

```
Drop table if exists T;
CREATE TABLE T(idT CHAR(15) NOT NULL PRIMARY KEY);
INSERT T VALUES('Abara');
```

AUTO_INCREMENT id

V INSERT netreba uviesť id ani jeho hodnotu:

```
Drop table if exists T;
CREATE TABLE T(id int NOT NULL AUTO_INCREMENT PRIMARY KEY,
               y int);
INSERT T(y) VALUES(12); # 1 12
```

a-b) FK v rámci definície tabuľky alebo v ALTER TABLE

Bez CONSTRAINT sa automaticky vygeneruje meno pre FK. V prípade chyby s cudzím kľúčom sa v chybovom hlásení meno CONSTRAINT sa objaví – na rozdiel od PK.

```
USE DBmaz;
Drop table if exists U;
Drop table if exists T;
CREATE TABLE T(idT int NOT NULL PRIMARY KEY, x INTEGER);
INSERT T VALUES(1,11), (2,12);

CREATE TABLE U(idU int PRIMARY KEY, ckT int, a CHAR(5)
#, FOREIGN KEY (ckT) REFERENCES T (idT)
#, CONSTRAINT FKckT FOREIGN KEY (ckT) REFERENCES T (idT)
);
#ALTER TABLE U ADD FOREIGN KEY (ckT) REFERENCES T (idT);
ALTER TABLE U ADD CONSTRAINT FKckT FOREIGN KEY (ckT) REFERENCES T
(idT);
INSERT U VALUES(11,1,'a'), (12,1,'a');
INSERT U VALUES(13,3,'c'); # error
```

Ako odstrániť FK a CONSTRAINT?

```
drop database if exists DBmaz; create database DBmaz; use DBmaz;
Drop table if exists U; Drop table if exists T;
CREATE TABLE T( idT CHAR(15) NOT NULL PRIMARY KEY );
CREATE TABLE U( ckT CHAR(15)) ENGINE = INNODB;
ALTER TABLE U ADD CONSTRAINT k1 FOREIGN KEY(ckT) REFERENCES T (idT);
SHOW CREATE TABLE U;
-- ALTER TABLE U DROP CONSTRAINT k1;
ALTER TABLE U DROP FOREIGN KEY k1;
SHOW CREATE TABLE U;
```

c) UNIQUE - jedinečnosť

- zabezpečuje jedinečnosť hodnôt v *neklúčovom* stĺpci
- na rozdiel od PK v tabuľke môže byť viac UNIQUE obmedzení
- unique dovoľí viac (MS SQL Server iba jednu) *null* hodnôt
- cudzí kľúč sa môže odvolávať na UNIQUE stĺpec

```
DROP TABLE IF EXISTS H;
CREATE TABLE H (id INT PRIMARY KEY, x INT UNIQUE);
INSERT H VALUES(1,8);
-- INSERT H VALUES(2,8); -- NO duplicate
-- INSERT H VALUES(NULL,8); -- NO cannot be null
INSERT H VALUES(2,NULL);
INSERT H VALUES(3,NULL);
SELECT * FROM H limit 3;
```

id	x
2	NULL
3	NULL
1	8
NULL	NULL

Čo sa stane, ak sa cudzí kľúč odvoláva na nie UPRIMARY KEY, nie UNIQUE stĺpec?

d) Kompozitný kľúč

Vytvorenie kompozitného kľúča z viacerých atribútov – zo stĺpcov i a j

```
DROP TABLE IF EXISTS t6, t5,t4,t3;
CREATE TABLE T3(i INT NOT NULL PRIMARY KEY, j INT);
CREATE TABLE T4(i INT, j INT, k INT, PRIMARY KEY(i,j));
CREATE TABLE T5(i INT NOT NULL, j INT NOT NULL, k INT, PRIMARY
KEY(i,j));
CREATE TABLE T6(i INT NOT NULL, j INT NOT NULL, k INT);
ALTER TABLE T6 ADD CONSTRAINT pk_T2 PRIMARY KEY(i,j);
```

Je obmedzenie NOT NULL nutné?

e) DEFAULT

```
x VARCHAR(25) DEFAULT 'Polozka xyz';
```

Ak sa v definícii stĺpca neuvádza NOT NULL, potom ide o DEFAULT NULL.

```
DROP TABLE IF EXISTS TT;
CREATE TABLE TT(x VARCHAR(11) DEFAULT 'Polozka xyz', y INT NOT NULL,
z INT DEFAULT NULL);
-- <=>
#CREATE TABLE TT(x VARCHAR(10) DEFAULT 'Polozka xyz', y INT NOT
NULL, z INT);
INSERT TT(y) VALUES(3);
SELECT * FROM TT; # Polozka xyz, 3, NULL
```

3) CHECK constraint, triggery a ENUM <http://dev.mysql.com/doc/refman/5.1/en/create-table.html>

CHECK obmedzenie slúži na zabezpečenie **doménovej** integrity. CHECK môžeme použiť buď v CREATE TABLE alebo ALTER TABLE a buď s CONSTRAINT alebo bez.

Pravidlá a výhody CHECK obmedzení:

- základné obmedzenia sú na jednom mieste
- tabuľky a stĺpce môžu obsahovať viac CHECK obmedzení
- ich nie je možné pomocou dopytu alebo aplikačného programu (okrem ALTER) prepísať
- optimalizačné programy pre dopyt, INSERT, UPDATE, DELETE analyzujú obsah CHECK obmedzení
- CHECK obmedzenie je možné pomenovať
- názov pomenovaného obmedzenia sa objaví v chybových hláseniach

```
use dbmaz;
-- a) P key
drop table if exists jaj;
#CREATE TABLE jaj(id int NOT NULL, x int);
#CREATE TABLE jaj(id int NOT NULL, CHECK (id>10), x int);
#CREATE TABLE jaj(id int NOT NULL, x int, CHECK (id>10));
CREATE TABLE jaj(id int NOT NULL, x int, CONSTRAINT viacAko10 CHECK
(id>10));
#<=>
#ALTER TABLE jaj ADD CONSTRAINT viacAko10 CHECK (id>10);
#ALTER TABLE jaj ADD CHECK (id>10);
insert jaj values(11,1); -- OK, no error pri ALTER
insert jaj values( 0,1); -- hlasi sa chyba kvoli CHECK
select * from jaj;
```

CHECK, spájajúci dva stĺpce

Napr.

```
CREATE TABLE T (id int NOT NULL AUTO_INCREMENT PRIMARY KEY,  
                y int CONSTRAINT CK_2b CHECK (x<y));
```

Okrem CHECK môžeme použiť aj **triggery**.(iba dve ukážky)

Pr.1 Hodnota y má byť menšia alebo rovná ako 100:

```
use dbmaz;  
Drop table if exists T;  
CREATE TABLE T(  
    idT CHAR(15) NOT NULL PRIMARY KEY,  
    x INTEGER,  
    y INTEGER NOT NULL CHECK(y<=100)  
);  
INSERT T VALUES('Kosice',NULL, 10);  
#INSERT T VALUES('Poprad', 3, 101); # error  
SELECT * FROM T;
```

```
DROP TRIGGER IF EXISTS trig_T;  
DELIMITER $$  
CREATE TRIGGER trig_T BEFORE INSERT ON T  
FOR EACH ROW  
BEGIN  
    IF NEW.y>100 THEN SET NEW.y=100;  
    END IF;  
END  
$$ DELIMITER ;
```

```
INSERT T VALUES ('Moson', 4, 161); #100  
SELECT * FROM T;
```

idT	x	y
Kosice	NULL	10
Moson	4	100
NULL	NULL	NULL

Pr.2 Súhra medzi dvomi stĺpcami (pokračovanie)

```
-- DROP TRIGGER IF EXISTS trig_T2;  
DELIMITER $$  
CREATE TRIGGER trig_T2 BEFORE INSERT ON T  
FOR EACH ROW  
BEGIN  
    IF NEW.x > NEW.y THEN SET NEW.y=0;  
    END IF;  
END  
$$ DELIMITER ;
```

```
INSERT T VALUES ('Roznava', 5, 1);  
SELECT * FROM T;
```

idT	x	y
Kosice	NULL	10
Moson	4	100
Roznava	5	0
NULL	NULL	NULL

4) Spätná kontrola pri ALTER TABLE

Spätná kontrola pri **ALTER** table sa vykoná nielen pre PK, ale aj pre CHECK obmedzenie. Pozor, aj bez odstránení konfliktových hodnôt sa ide ďalej.

a) PK

```

use dbmaz;
drop table if exists jaj;
CREATE TABLE jaj(id int not null, x int);
insert jaj values(0,1);
insert jaj values(0,2);

```

Chyba sa neodstráni, iba sa hlási:

```

ALTER TABLE jaj ADD CONSTRAINT pkid Primary key (id);
insert jaj values(1,1);
select * from jaj;

```

b) CHECK

Aj tu pri ALTER sa hlási chyba pri spätnej kontrole CHECK:

```

-- Pokracovanie:
ALTER TABLE jaj ADD CONSTRAINT viacAko10 CHECK (id>10);
insert jaj values(2,11);
select * from jaj;

```

5) ... ADD / DROP COLUMN

```

ALTER TABLE T ADD COLUMN xxx int;
...
ALTER TABLE T DROP COLUMN xxx;

```

6) Zistenie obmedzení programovo

Uvažujme kód:

```

USE DBmaz;
Drop table if exists U;
Drop table if exists T;
CREATE TABLE T (idT CHAR(15), x INTEGER);
ALTER TABLE T ADD CONSTRAINT PKidT Primary key (idT);
ALTER TABLE T ADD CONSTRAINT CKx CHECK (idT<x);
INSERT T VALUES('18',19); -- OK
#INSERT T VALUES('19',19); -- error

CREATE TABLE U( idU int, ckT CHAR(15) not null, y int) engine
innodb;
ALTER TABLE U ADD CONSTRAINT PKidU Primary key (idU);
ALTER TABLE U ADD CONSTRAINT FKckT FOREIGN KEY (ckT) REFERENCES T
(idT);
ALTER TABLE U ADD CONSTRAINT CKy CHECK (idU<y);
INSERT U VALUES(1,18,3);
#INSERT U VALUES(2,17,3); -- error
SELECT * FROM T;
SELECT * FROM U;

```

Na zistenie mien CONSTRAINTu sa dá použiť buď príkaz

```

SHOW CREATE TABLE T; -- =>Open value in viewer myš - pravé tlačidlo
##DESCRIBE T;

```

Table	Create Table
U	<pre>CREATE TABLE `u` (`idU` int(11) NOT NULL, `ckT` char(15) NOT NULL, `y` int(11) DEFAULT NULL, PRIMARY KEY (`idU`), KEY `FKckT` (`ckT`), CONSTRAINT `FKckT` FOREIGN KEY (`ckT`) REFERENCES `t` (`idT`), CONSTRAINT `CKy` CHECK ((`idU` < `y`))) ...</pre>

alebo tabuľku [KEY_COLUMN_USAGE](http://dev.mysql.com/doc/refman/5.6/en/information-schema.html) z databázy pohľadov `INFORMATION_SCHEMA`

<http://dev.mysql.com/doc/refman/5.6/en/information-schema.html>

```
select TABLE_NAME, COLUMN_NAME, CONSTRAINT_NAME,
       REFERENCED_TABLE_NAME, REFERENCED_COLUMN_NAME
from INFORMATION_SCHEMA.KEY_COLUMN_USAGE
where TABLE_SCHEMA = "dbmaz" and TABLE_NAME = "U"
and referenced_column_name is not NULL;
```

TABLE_NAME	COLUMN_NAME	CONSTRAINT_NAME	REFERENCED_TABLE_NAME	REFERENCED_COLUMN_NAME
u	ckT	FKckT	t	idT

```
ALTER TABLE U DROP FOREIGN KEY FKckT;
```

Pozri nižšie `DESCRIBE` Tab pri indexoch.

7) ENUM obmedzenie

```
DROP TABLE IF EXISTS Vykon;
CREATE TABLE Vykon (
  vykon int,
  size ENUM('Pon', 'Uto', 'Str', 'Stv', 'Pia')
);
INSERT Vykon VALUES (1, 'Pon'), (5, 'Str');
SELECT * from Vykon;
```

vykon	size
1	Pon
5	Str

8) CREATE TABLE ... [SELECT / LIKE](#)

Kým

```
CREATE TABLE Vykon2 (...) SELECT * FROM Vykon;
```

vkladá celý obsah tabuľky `Vykon` do práve vytvorenej prázdnej tabuľky `Vykon2` pomocou `...`, príkaz

```
CREATE TABLE Vykon3 LIKE Vykon;
```

vytvorí iba kópiu `Vykon3` schémy tabuľky `Vykon` bez vkladania riadkov.

Pokračovanie kódu po `ENUM` obmedzení tabuľky `Vykon`.


```
DROP TABLE IF EXISTS Vyk2;
CREATE TABLE Vyk2 (
    vykon int,
    size VARCHAR(3)) SELECT * FROM Vykon;
INSERT Vyk2 VALUES(7, 'Str');
SELECT * from Vyk2;
```

vykon	size
1	Pon
5	Str
7	Str

```
DROP TABLE IF EXISTS Vyk3;
CREATE TABLE Vyk3 LIKE Vykon;
SHOW CREATE TABLE Vyk3;
```

Table	Create Table
Vyk3	CREATE TABLE `vyk3` (`vykon` int(11) DEFAULT NULL, `size` enum('Pon','Uto','Str','Stv','Pia') DEFAULT NULL) ENGINE=InnoDB DEFAULT CHARSET=utf8mb4 COLLATE=utf8mb4_0900_ai_ci

```
INSERT Vyk3 VALUES(7, 'Str');
SELECT * from Vyk3;
```

vykon	size
7	Str

9) UPDATE a DELETE

a) Edit -- Preferences -- SQL Editor -- dole odfajknúť Safe Updates

b) Query -- Reconnect to Server -- Exit => Prihlásiť sa

alebo nastaviť `SQL_SAFE_UPDATES` na 1 alebo 0 (1 ↔ ON - bezpečné).

Pokračovanie.

```
SHOW VARIABLES LIKE 'SQL_SAFE_UPDATES';
```

Variable_name	Value
sql_safe_updates	ON

```
SET SQL_SAFE_UPDATES = 0; # 1 => nasl.prik. error
UPDATE Vyk2 SET vykon = 22 WHERE size='Pon';
SELECT * from Vyk2;
```

vykon	size
22	Pon
5	Str
7	Str

```
DELETE FROM Vyk2 WHERE size='Pon';
SELECT * from Vyk2;
```

vykon	size
5	Str
7	Str

```
-- UPDATE Vyk2 SET vykon = 1; -- Nebezpecne!?
```

```
-- DELETE FROM Vyk2; -- Nebezpecne!?
```

```
SET SQL_SAFE_UPDATES = 1;
UPDATE Vyk2 SET vykon = 1; -- error
```

10) Indexy (iba ukážky)

Indexy zrýchlia vyhľadanie, lokalizáciu údajov. Podrobnejšie v LS.

```
drop database if exists DBmaz;
create database DBmaz;
use DBmaz;
CREATE TABLE T( idT CHAR(15) NOT NULL PRIMARY KEY );
CREATE TABLE U( idU int NOT NULL PRIMARY KEY,
                ckT CHAR(15), FOREIGN KEY (ckT) REFERENCES T (idT));
DESCRIBE U;
```

Field	Type	Null	Key	Default	Extra
idU	int(11)	NO	PRI	NULL	
ckT	char(15)	YES	MUL	NULL	

SHOW INDEX FROM U;

Table	Non_unique	Key_name	Seq_in_index	Column_name	Collation	Cardinality	Sub_part	Packed	Null	Index_type	Comment
u	0	PRIMARY	1	idU	A	0	NULL	NULL		BTREE	
u	1	ckT	1	ckT	A	0	NULL	NULL	YES	BTREE	

EXPLAIN SELECT * FROM U;

EXPLAIN SELECT * FROM U WHERE U.idU > 5;

id	select_type	table	partitions	type	possible_keys	key	key_len	ref	rows	filtered	Extra
1	SIMPLE	U	NULL	index	NULL	ckT	61	NULL	1	100.00	Using index

id	select_type	table	partitions	type	possible_keys	key	key_len	ref	rows	filtered	Extra
1	SIMPLE	U	NULL	index	PRIMARY,ckT	ckT	61	NULL	1	100.00	Using where; Using index

Definícia kompozitného indexu z dvoch atribútov, napr.:

```
ALTER TABLE UUU ADD INDEX indU ( x, y );
```